

Zadání pro semináře ze zvláštní části mezinárodního práva veřejného II *Univerzální a partikulární ochrana lidských práv*

Manžel paní Brownové se nachází ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici ve městě S. V nedávné době se ve věznici rozšířilo užívání drog a pan Brown byl personálem věznice podezříván z šíření těchto drog. Z tohoto důvodu nařídil ředitel věznice, že všechny osoby, které přijdou pana Browna navštívit, budou podléhat osobní prohlídce.

Paní Brownová a její syn přišli navštívit pana Browna dne 10. 5. 2004, aniž by kterýkoli z nich věděl o nařízení těchto osobních prohlídek. Jednalo se o jejich první návštěvu věznice. Když stáli v řadě návštěvníků věznice, přistoupili k nim dva pracovníci věznice a vyzvali je, aby je následovali. Paní Brownová se synem šli tudíž za nimi a po cestě se zeptali, co se děje. Pracovníci věznice jim odpověděli, že na nich bude provedena osobní prohlídka, protože existují důvody se domnívat, že do věznice přinášejí drogy. Poté byli oba informováni, že pokud odmítnou osobní prohlídku, nebudou vpuštěni za panem Brownem. Poté byli rozděleni do dvou místností. Paní Brownová byla prohlížena dvěma pracovníci věznice. Byla vyzvána, aby si sundala halenku a podprsenku a byla prohlížena vrchní část jejího těla. Když si oblékla zpět vrchní část oděvu, byla vyzvána k tomu, aby si svlékla sukni, punčochy a kalhotky a aby roztáhla nohy. Poté byly prohlíženy její pohlavní orgány. Znovu byla vyzvána, aby si vyhrnula halenku nad prsa. Paní Brownová se zeptala, zda je to nutné, když vrchní část těla byla již prohlížena. Pracovnice věznice na tento dotaz neodpověděly.

Syn pana Browna byl prohledán ve vedlejší místnosti tak, že byl vyzván, aby si sundal vrchní část oděvu. Pracovník věznice si nasadil gumové rukavice a píchнул ho do podpaží. Poté mu nařídil aby si sundal kalhoty a spodní prádlo, prohlédl jeho pohlavní orgány, rukou mu zvedl penis a stáhl předkožku. Nakonec mu řekl, aby se oblékl.

Paní Brownová i syn nakonec obdrželi formulář souhlasu s osobní prohlídkou, na němž byla vyznačena práva osob podrobených osobní prohlídce a byli vyzváni, aby je podepsali. Poté jim bylo dovoleno pokračovat v návštěvě. Paní Brownová na základě této zkušenosti utrpěla psychickou újmu a po dobu následujícího roku musela docházet pravidelně k psychiatrovi.

Podle předpisů dotčeného státu jsou pravidla osobní prohlídky stanoveny zákonem o výkonu trestu odnětí svobody, který stanoví taxativně důvody, pro které je možné vykonat osobní prohlídku (podezření z pašování omamných látek patří mezi ně), dále stanoví, že tyto prohlídky mají být prováděny citlivým způsobem respektujícím lidskou důstojnost prohledávaných osob, že mají být prováděny přednostně policií (a pokud ta není k zastížení, pak personálem věznice) a nakonec, že prohledávané osoby musí být informovány o důvodu prohlídky a musí s prohlídkou udělit souhlas. Pokud prohlídku odmítnou, nebude jim návštěva povolena.

Otázky

- 1) V čem podle Vás spočívá zavadnost jednání personálu věznice?
- 2) Dá se v případě paní Brownové a jejího syna hovořit o porušení čl. 3 Evropské úmluvy o lidských právech (dále jen "Úmluvy")?
- 3) Jak byste charakterizovali práva chráněná čl. 3 Úmluvy? V čem se liší např. od čl. 9 Úmluvy?
- 4) Jakými dalšími mezinárodními dokumenty jsou stejná nebo podobná práva chráněna?
- 5) Znáte nějaké rozsudky Evropského soudu pro lidská práva (dále jen "Soudu"), v nichž Soud vyslovil porušení čl. 3 Úmluvy?

- 6) Jaká kritéria stanoví Soud pro rozlišování, zda se jedná o porušení čl. 3 Úmluvy?
- 7) Jaká jiná práva chráněná Úmluvou mohla být porušena?
- 8) Podle jakých kritérií Soud postupuje při posuzování, zda toto právo bylo porušeno?

Povinná literatura

Věc Wainwright proti Spojenému království, stížnost č. 12350/04, rozsudek ze dne 26. 9. 2006.

Doporučená literatura

Hubálková, E. Evropská úmluva o lidských právech a Česká republika. Praha: Linde, 2003.
Berger, V. Judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Praha: IFEC, 2000.